Een nieuwe NHV

Waarom en wat

Redactie STROMINGEN, bestuur NHV, Kees Maas

Binnen de redactie van STROMINGEN en het bestuur van de Nederlandse Hydrologische Vereniging (NHV) is in samenspraak met Kees Maas de afgelopen periode intensief gediscussieerd over de plaats van ons vakgebied en de rol die de NHV zou kunnen spelen om de inhoud van ons vak beter op de kaart te zetten. Onderstaande tekst is de weerslag van deze discussies, ***waarover de leden van de NHV zich de komende tijd kunnen uitspreken.***

Waarom een vernieuwde Nederlandse Hydrologische Vereniging?

De Nederlandse Hydrologische Vereniging (NHV) heeft zich in de grote waterwereld altijd bescheiden opgesteld. Tot en met de jaren tachtig van de vorige eeuw waren er ook niet zo veel redenen om het vakgebied groots te ondersteunen: vanuit de overheid was er voldoende stimulans om de inhoud van het vak ruimte te geven voor ontwikkeling. De notie dat drinkwater en volksgezondheid 1 op 1 gekoppeld waren, is hier waarschijnlijk de motor achter geweest.

In de jaren negentig zagen we de eerste signalen dat de overheid af wilde van die inhoudelijke stimulering. Provincies en rijk stootten inhoudelijk deskundigen af, inhoudelijke taken werden uitbesteed. Overheden beperkten zich tot formulering van procedures, zodra er een regeling was, achtte men het probleem beleidsmatig opgelost. Toetsing van bijvoorbeeld vergunningsaanvragen geschiedden voornamelijk procedureel.

In die tijd kwam er een Handboek Good Modelling Practice, waar hydrologen in de praktijk amper mee werkten. Er kwam een vertaling naar een NEN-norm, die het conceptstadium nooit is ontstegen. De makers presenteerden het als een proces-norm, een product dat zou voldoen aan de norm, kende daarmee geen inhoudelijke garantie voor goed werk.

In de jaren negentig organiseerde de wetenschappelijke wereld zich in de vorm van onderzoekscholen. Even was er sprake van een Onderzoeksschool Hydrologie, die wegens gebrek aan overeenstemming tussen hoogleraren nooit van de grond is gekomen.

Eind jaren negentig leek het er op dat hydrologie weer helemaal ‘hot’ zou worden. Na het extreem natte jaar 1998 vroeg Wim Kok of we wel voorbereid waren op de klimaatveranderingen die er aan lijken te komen. Dat leidde in 2000 tot een rapport van de Commissie Waterbeheer 21^{e} eeuw, en in 2003 tot een Nationaal Bestuursakkoord

Water. In dezelfde periode werd duidelijk dat we ons waterbeheer ook nog eens moesten reorganiseren volgens de Kader Richtlijn Water. Het gaf ons het idee dat het wel goed ging met ons vakgebied. Er leek immers volop vraag naar hydrologische analyses.

Inmiddels zijn de eerste onderdelen van het NBW afgehandeld. Er is hydrologisch nog wel het één en ander op aan te merken, maar geen beleidsmaker die er om maalt. De KRW krijgt vorm, beleidsmatige formuleringen van hoeveel geld het kost krijgen aandacht, de inhoud (hoe precies kunnen we het zeggen, weten we eigenlijk wel wat we moeten doen) dreigt het onderspit te delven.

En zo vragen we ons als NHV in 2007 af waar ons vakgebied staat. Steeds sterker worden de signalen dat inhoudelijke mensen schaars worden. Er zijn veel watermanagers (in het kielzog van de kroonprins) die praten over het water, maar steeds minder mensen die kunnen rekenen aan het water, die modelmatig en rekenkundig grip hebben op het feitelijke gedrag van de kubieke meters. De inhoudelijke mensen die er zijn, hebben een toenemende afstand tot de plaatsen waar beleid wordt gemaakt. Als hun advies klaar is, is het voor hen over. Het ledental van de NHV daalt. Afmeldingen worden voorzien van argumentaties als 'ik werk in het waterbeheer, en doe dus steeds minder met hydrologie'. Het zette ons aan het denken.

De tijd zou rijp kunnen zijn voor een tegenbeweging. En laten we eerlijk zijn: de enige partij zie zo'n tegenbeweging op kan starten is een partij die zich bekommert om de inhoud van het vak. De NHV heeft als doelstelling de inhoud van het vak te versterken. Misschien is de NHV wel bij uitstek de club die zo'n tegenbeweging moet stimuleren, mogelijk moet vorm geven.

Wat kan er beter?

Binnen de NHV is er gediscussieerd hoe de inhoud van het vak weer op de (beleidsmatige) kaart te zetten. We geloven niet dat er één oplossing is. Er zijn een aantal sporen, die in samenhang met elkaar kunnen leiden tot een sterkere positionering van de inhoud van ons vak. Die sporen zijn:

1 Structuur brengen in de inhoud van ons vak.
We willen graag deskundigen bij elkaar zetten, hen laten discussiëren over de manier waarop je een probleem aanpakt, een vraag behandelt. We willen vastleggen waarover de deskundigen het onderling eens zijn. Dat zal niet het hele vakgebied zijn, maar we hopen wel toe te groeien naar een beschreven 'state-of-the-art'.

2 Afhandeling van geschillen aanbieden.
Als iemand om wat voor reden dan ook het oneens is met de uitkomsten van het werk van hydrologen, moet er een toegankelijke procedure zijn om te beoordelen of er prutswerk is geleverd, of dat er binnen de grenzen van de mogelijkheden van het vak sprake is van onvoorziene afwijkingen. Doorgaans zal dat snel naar juridische afhandeling gaan, en daar hebben hydrologen geen verstand van (en andersom). We kunnen wel aansluiten bij bestaande juridische instanties zoals de Raad van Arbitrage in de Bouw en het Nationaal Arbitrage Instituut. Bovendien kunnen wij die instanties vertellen wie er op ons vakgebied voldoende ervaring heeft om de juristen van de juiste inhoudelijke informatie te voorzien.

3 Waar nodig: opleiding.
Wij zien een aantal hiaten in de opleidingen. Zo wordt er bijvoorbeeld nergens in Nederland een goede cursus MODFLOW aangeboden. Eventueel willen we deze zelf aanbieden, al dan niet samen met bestaande opleidingsinstituten. Wij denken dat we als NHV de (praktijk)kennis kunnen mobiliseren.

4 Dat wat we altijd al deden, maar beter.
De NHV geeft een vakblad uit en een Nieuwsbrief, organiseert bijeenkomsten, heeft een website. Dat is goed, maar het heeft toch momenteel wel een beetje een vrijblijvend en wellicht wat amateuristisch karakter. Het kan beter, en behalve dat we daar zelf aan willen werken, willen we ook randvoorwaarden scheppen waardoor hydrologen met een drukke baan zich kunnen richten op een hydrologische inbreng aan de NHV. De niet-hydrologische zaken kunnen beter door andere vakmensen worden verzorgd.

Via deze vier sporen hopen we dat er meer eenheid komt in de manier waarop hydrologen denken, spreken en werken. We willen daarin onze verantwoordelijkheid nemen. **Doel is vanaf de basis een positie op te bouwen, waarbij ook op beleidsniveau naar de inhoud wordt geluisterd.**

Dit alles overwegend krijgen we steeds meer last van het ooit gekozen lage profiel. Wie serieus genomen wil worden moet zichzelf ook presenteren als een serieuze, professionele organisatie. Dan moet de NHV veranderen.

De NHV moet professioneler. Een andere, professionelere manier van werken kost geld. Dat geld is er niet, al is er wel geld om een eerste structuur op te zetten. Voor de periode daarna moet de NHV nieuwe geldstromen genereren om die structuur in stand te houden. Als er meer geld gegenereerd moet worden, moeten er ook meer en betere producten komen, waarvoor ofwel de leden bereid zijn een hogere contributie ter betalen, ofwel externe financiering gevonden wordt. Het beste is het als beide mogelijkheden benut worden.

Tot dusver heeft de NHV altijd geprobeerd om mee te liften met de bedrijven en organisaties waar de leden werken. We merken dat het steeds lastiger wordt de NHV op deze manier in stand te houden. Werkgevers werken steeds projectmatiger. Er is steeds minder ruimte om even wat tussendoor te doen. Misschien moeten we er niet te veel meer op rekenen, en gewoon zelf ter hand nemen wat we nodig vinden. Dat kan ook voordelen hebben: de NHV kan dan meer groeien naar een serieuze vereniging van beroepsbeoefenaren.

De NHV moet breder. Los van onze eigen ambities, draagt de NHV een sterk geo-hydrologisch accent met zich mee. Waar het in onze praktijk steeds integraler wordt, moet de vereniging die verbreding ook gaan weerspiegelen.

We hebben er over nagedacht hoe dit alles vorm te geven. Ons plan kent een aantal elementen:
- Betere producten, duidelijk omschreven, meer zekerheid in wat er wordt geleverd;
- Professionele administratieve ondersteuning, zodat het bestuur zich kan richten op de bestuurlijke en inhoudelijke vragen van de vereniging;

– Op basis van concrete producten nieuwe geldstromen aanboren. Als dat geld er niet komt, is er geen bestaansrecht voor een vernieuwde NHV.

Belangrijk is vooral de samenhang in het plan. Sommige elementen zijn voorwaarde om andere dingen te kunnen uitvoeren. Daarom presenteren we het plan als één geheel en vragen we u niet om te kiezen uit een scala van mogelijkheden. Aan de andere kant is het plan ook niet helemaal dichtgetimmerd. Er kunnen nog best dingen uit verwijderd worden of aan toegevoegd, zonder dat de samenhang verloren gaat. Op dit moment staan we nog volop open voor nieuwe ideeën. In het volgende deel van dit artikel geven we weer wat we zelf hebben kunnen bedenken om bovengenoemde sporen te concretiseren.

Hoe ziet een vernieuwde Nederlandse Hydrologische Vereniging er uit?

1 Duidelijke profilering als een vereniging voor beroepsbeoefenaren: mensen die zich met (een deel van) de hydrologische kringloop bezig houden. We zijn er voor iedereen die in het water(beheer) werkzaam is – niet alleen voor hydrologen –, maar wel met een nadruk op de inhoudelijke aspecten van het vakgebied. De beleidsmatige en juridische aspecten van het vakgebied worden door bijvoorbeeld de NVA behartigd.

2 Lidmaatschap op persoonlijke titel. Facturen voor de contributie en alle andere post zullen naar de persoonlijke adressen gaan. Als leden de contributie bij hun werkgever kunnen declareren, moeten ze dat zelf regelen.
(Verzamelfacturen naar werkgevers blijken problemen te geven bij de administratieve verwerking, bijvoorbeeld wanneer maar een deel van de factuur wordt voldaan en de NHV dan maar moet uitzoeken voor wie wel en voor wie niet betaald is. Leden blijven lid, ook als ze van werkgever veranderen.)

3 Product 1: een vakblad: STROMINGEN;
Vergelijkbaar met wat we tot nu toe geleverd hebben: vier keer per jaar, per keer circa 40 pagina's artikelen en circa 20 pagina's besprekingen en andere leuke dingen. Auteurs mogen kostenloos hun figuren ook in kleur publiceren. Verzending via de drukker. Bedrijven, instituten, etc. kunnen een abonnement nemen voor de bibliotheek.

4 Product 2: een website;
Verbeterde vormgeving, met daar binnen nieuws, discussie, hydrologische klassiekers in PDF-formaat, links naar andere hydrologische sites, tips&trucs (met downloads, zoals Avenue-scripts, M-files, .for's). We streven een intensiever beheer na, met meer interactiviteit.

5 Product 3: Inhoudelijke stroomlijning van het vak via zelf-organisatie:
Middel: het organiseren van 'Hoe-doe-je-dat-dagen'. Spreek een onderwerp af, zet een aantal deskundigen in een soort van werkgroep-vorm bij elkaar en laat ze met elkaar afspreken hoe je zo'n onderwerp aanpakt. Onder leiding van een (mogelijk betaalde) voorzitter die gericht is op het formuleren van de dingen waar iedereen het over eens is. Voorstel: vier per jaar. Met een (betaalde!) notulist, die de punten van overeenstemming scherp opschrijft.
Mogelijk verder discussiëren op de website, onder leiding van een op overeen-

stemming gerichte webmaster per onderwerp. Kenbaar maken van de resultaten. Verspreiding van de verworven kennis, mogelijk ook via cursussen (bijvoorbeeld MODFLOW-cursus) gegeven door ervaren leden van de vereniging.

6 Product 4: Mogelijk maken en realiseren c.q. coördineren van arbitrage in het waterbeheer:
   a portal via de website;
   b bij binnenkomen van een 'zaak', binnen één werkdag reageren en doorsluizen naar ofwel Raad van Arbitrage in de Bouw, ofwel Nationaal Arbitrage Instituut;
   c op basis van het ledenbestand: opstellen en bijhouden van een lijst van deskundigen die de Raad van Arbitrage in de Bouw of het Nationaal Arbitrage Instituut kunnen gebruiken;

7 Product 5: NHV-Symposia en NHV-boekjes (beide minimaal 1 per jaar), verkennen van de belangstelling voor kleinschaligere vaknetwerken.

8 Verkennen welke rol een inhoudelijke vereniging zou kunnen spelen bij belangenbehartiging. De PR van ons vak kan beter. We moeten toch in staat zijn om goed voorlichtingsmateriaal te maken over onze watersystemen en onze vakinhoudelijke bijdragen.

9 Professionele secretariële ondersteuning voor leden-administratie, contributieinning, een postadres waar ook de kopij voor STROMINGEN verzameld kan worden.

10 Financiering: Voor onderwerp 5 en 6 is naar verwachting extra financiering mogelijk. Overig via contributie, die waarschijnlijk hoger zal zijn dan € 22,50 per jaar. Opstart vanuit het NHV-vermogen.

11 Doorzichtige, open bestuurlijke structuur, per bestuursfunctie elke 3 of 4 jaar verkiezingen, met elke keer openbare kandidaatstelling, mogelijkheid tot schriftelijk stemmen of via de website, zodat er enige opkomst is.
   Streven naar een brede invulling van dit bestuur vanuit de diverse waterberoepsgroepen (bijvoorbeeld rijksoverheid, provincies, waterleidingbedrijven, waterschappen, adviesbureaus, onderzoeksinstituten, universiteiten, in elk geval afvaardiging vanuit opdrachtgevers en opdrachtnemers), voorzitter mag maar maximaal twee termijnen blijven zitten.
   Mogelijke taken bestuurders:
   1 Voorzitter – algehele coördinatie;
   2 Secretaris – begeleiding secretariële ondersteuning, eindverantwoordelijke voor de ledenadministratie;
   3 Penningmeester – eindverantwoordelijke voor het financiële reilen en zeilen van de NHV met de opdracht om de mogelijkheden van externe financiering te benutten;
   4 STROMINGEN-afgevaardigde;
   5 Bestuurder voor internationale betrekkingen;
   6 Website-afgevaardigde;
   7 Bestuurder voor arbitrage en inhoudelijke ordening van het vakgebied (bijvoorbeeld in de vorm van hoe-doe-je-dat-dagen)
   8 Bestuurder voor diverse activiteiten (bijvoorbeeld Symposia & NHV-boekjes)

Ieder bestuurslid krijgt, gegeven zijn of haar specifieke taak, een budget om deze taak ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren, en heeft daarmee ook de verantwoordelijkheid om de taken uit te voeren. Deze taak&budget-gerichte aanpak maakt het ook mogelijk om als bestuur zaken tussentijds te evalueren om zo ook daadwerkelijk de doelen te halen.
Wellicht is het nodig om voor het genereren van externe geldstromen een aparte bestuurder aan te wijzen.

12 Voor het eerste jaar een overgangsbestuur vanuit het huidige bestuur die de transformatie coördineert en in goede banen leidt, de formalisering van de NHV-'nieuw elan' is dan de installatie van het eerste, nieuw gekozen bestuur.

Eerste stap: een ledenraadpleging

Voordat we als bestuur verder gaan een vernieuwde NHV vorm te geven, hebben we toestemming van de leden nodig, al was het alleen maar om zeker te zijn van voldoende draagvlak. **Graag horen we van u of u instemt met een nieuwe NHV, of op de oude voet verder wilt.** Rond de verschijningsdatum van STROMINGEN zullen alle leden ook per brief geïnformeerd worden over onze plannen. U kunt schriftelijk reageren of via de website. Daarnaast willen we in het najaar een symposium over dit onderwerp organiseren, waarbij we de plannen met de leden willen toelichten en bediscussiëren.